

Voorzitter

amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Ik stel vast, dat door de aanneming van dit gewijzigde amendement de andere op stuk nr. 15 voorkomende gewijzigde amendementen als aangenomen kunnen worden beschouwd.

Artikel 02.02, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het gewijzigde amendement-Zijlstra (stuk nr. 15, I), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 03.20 en 03.21 worden zonder stemming aangenomen.

Artikel 03.22, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het gewijzigde amendement-Zijlstra (stuk nr. 15, II), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 04.20 en 04.21 worden zonder stemming aangenomen.

Artikel 04.22, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het gewijzigde amendement-Zijlstra (stuk nr. 15, III), wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 05.20 wordt zonder stemming aangenomen.

Artikel 05.22, zoals het is gewijzigd door de aanneming van het gewijzigde amendement-Zijlstra (stuk nr. 15, IV), wordt zonder stemming aangenomen.

De artikelen 06.20 t/m 09.03 worden zonder stemming aangenomen.

De gewijzigde begrotingsstaat, onderdeel uitgaven en verplichtingen, de begrotingsstaat, onderdeel ontvangsten, de begrotingsstaat, onderdeel agentschappen, en de beweegreden worden zonder stemming aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van de SP tegen het wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

De aanwezige leden van de fractie van GroenLinks wordt aantekening verleend, dat zij geacht wensen te worden tegen alle onderdelen die te

maken hebben met kernwapens te hebben gestemd.

De heer **Hillen** (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie heeft zich vergist bij de stemming over het gewijzigde amendement-Zijlstra c.s. (stuk nr. 15), dat zij zelf heeft medeondertekend. Zij steunt dat van harte.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

In stemming komt de motie-Sipkes (25600-X, nr. 26).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP, de groep-Nijpels en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Sipkes (25600-X, nr. 27).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat deze motie is verworpen met dezelfde stemverhouding als de vorige.

In stemming komt de motie-Van den Doel/De Koning (25600-X, nr. 28).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt de motie-Van den Doel c.s. (25600-X, nr. 29).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fractie van GroenLinks tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

De heer **Van Boxtel** (D66): Voorzitter! Volgens mij zijn bij de stemming over de motie-Stellingwerf/Van der Vlies (25321, nr. 11) de stemmen van D66 vóór gerekend, maar wij hebben niet voor die motie gestemd.

De **voorzitter**: Dit zal worden opgenomen in de Handelingen.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:
- **de brief van de minister van LNV naar aanleiding van de motie-Cornielje c.s. over onder**

meer de oprichting van een agrarisch kenniscentrum noord (25458, nr. 5).

De beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Reitsma** (CDA): Voorzitter! Het verheugt mij dat de minister weer hersteld is van zijn ziekte, zodat in ieder geval dit debatje door kan gaan. Ik verzoek hem zijn gedachten even bij de varkens weg te houden, want het gaat nu over een ander onderwerp.

De minister van LNV heeft de Kamer bij brief laten weten dat hij de motie-Cornielje c.s. – gesteund door PvdA en CDA – niet wenst uit te voeren of niet kan uitvoeren. Mijn fractie vindt dat kwalijk. Als een meerderheid van de Kamer de minister een heel heldere boodschap geeft, moet hij daaraan gehoor geven. In de motie werd gevraagd om, vooruitlopend op het kabinetsstandpunt over het rapport-Langman, de bilocatie in Haren niet te sluiten. Mijn fractie is van oordeel dat de minister de motie wat te gemakkelijk naast zich neer heeft gelegd. Er is best ruimte om haar uit te voeren.

De werkgelegenheid in Noord-Nederland is van groot belang. Op een of andere manier moet in die regio compensatie worden geboden. Ik spreek met nadruk over Noord-Nederland. Compensatie hoeft niet per se op de genoemde locatie plaats te vinden, maar dit kan in alledrie de noordelijke provincies gebeuren.

De minister wil wat doen aan de sociale gevolgen. Dat is echter onvoldoende. Het gaat vooral om het behoud van werkgelegenheid dan het wel creëren van extra arbeidsplaatsen in Noord-Nederland, conform het advies van de commissie-Langman. Met het oog daarop dien ik de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

kennisgenomen hebbende van het voornemen van de minister van LNV om de nevenvestiging van AB-DLO Haren te sluiten;

overwegende, dat in het noorden

De heer Cornielje (VVD)

van het land extra arbeidsplaatsen gecreëerd moeten worden, conform de voorstellen in het rapport van de commissie-Langman;

spreekt uit dat sluiting van de nevenvestiging AB-DLO te Haren eerst dan kan plaatsvinden wanneer het noorden van het land wordt gecompenseerd om de gevolgen van het vertrek op te kunnen vangen;

verzoekt de regering zich in te spannen die compensatie gerealiseerd te krijgen, en niet over te gaan tot opheffing van de nevenvestiging te Haren, alvorens is gebleken dat compensatie in voldoende mate wordt geboden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Deze motie is voorgesteld door het lid Reitsma. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 6 (25458).

De heer **Cornielje** (VVD): Voorzitter! Met teleurstelling hebben wij kennisgenomen van de brief van 21 oktober van de minister van LNV, waarin hij ons namens het kabinet mededeelt dat aan de motie-Cornielje c.s. geen uitvoering kan worden gegeven. Alvorens op deze brief in te

gaan, maak ik een korte opmerking vooraf. Het was na het overleg van 30 september en het plenaire debat van 8 oktober wel duidelijk dat de minister niet stond te juichen bij deze motie. Maar in het debat heeft de minister de woorden gebezigd dat hij aanvaarding van de motie niet kon aanbevelen. De motie is dus niet met klem ontraden, waarvan akte.

Voorzitter! Met deze motie heb ik beoogd om een politieke koppeling tussen de herstructurering van AB-DLO en de oprichting van een agrarisch kenniscentrum noord voor praktijkgericht plantaardig onderzoek te leggen. De commissie-Langman spreekt in dit verband over een centrum voor product- en procesinnovatie. Wij hebben ons nooit verzet tegen het KCW-concept. Integendeel, wij zijn het eens met de minister dat het Kenniscentrum Wageningen er snel moet komen. De minister schrijft ons in zijn brief dat de sluiting van de bilocatie onvermijdelijk is geworden. De oprichting van een agrarisch kenniscentrum noord is dat echter evenzeer.

Ik maak nog een drietal opmerkingen en daarna stel ik een aantal vragen. Wij hebben met instemming gelezen dat de minister zijn toezegging, een uiterste inspanning te willen leveren om de sociale gevolgen van de sluiting van AB-DLO te minimaliseren, nog eens in de brief heeft herhaald. Wij vinden het

positief dat er voor een deel van de medewerkers alternatieve werkgelegenheid moet worden gevonden, voor een ander deel zal worden onderzocht of herplaatsing bij een nieuw te vormen CPPI of agrarisch kenniscentrum noord een reële mogelijkheid is. Wij waarderen het dat de minister bereid is een initiatief tot oprichting van een centrum in het noorden van het land positief tegemoet te treden als hiervoor voldoende draagvlak bestaat.

Voorzitter! Maar het nieuw te vormen agrarisch kenniscentrum is nog geen feit. Kan de minister medelen hoever het businessplan is gevorderd? Is de minister bereid dit businessplan, indien het is uitgebracht, met zijn reactie daarop ter kennisneming aan de Tweede Kamer te zenden? Heeft de minister onze suggestie overgenomen om de huisvesting te Haren aan te bieden, dan wel is hij bereid dat alsnog met de initiatiefnemers te bespreken? Op welke andere wijze is de minister voornemens om de oprichting van een dergelijk centrum positief tegemoet te treden? Is het juist dat over de plannen tot oprichting van een agrarisch kenniscentrum noord in februari 1998 door de minister met Noord-Nederland overleg zal worden gevoerd? Is dat het geval, dan verzoeken wij de minister om na het overleg over de oprichting van een agrarisch kenniscentrum noord de Tweede Kamer over de resultaten te informeren.

Voorzitter! Wij gaan ervan uit dat de minister deze kwestie met daadkracht zal aanpakken, zoals wij dat van hem gewend zijn.

De heer **Woltjer** (PvdA): Voorzitter! Het is betreurenswaardig dat de regering een breed gesteunde motie van de Kamer heeft afgewezen. Toch heb ik uit de brief van 21 oktober jl. van de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij ook een positief signaal gehaald, namelijk dat hij wel degelijk in de gaten heeft waar het ons politiek om gaat, namelijk dat het sluiten van de AB-DLO-locatie Haren effecten op de werkgelegenheid heeft en een probleem is voor de mensen die er werken. Er is een discussie gaande naar aanleiding van het rapport-Langman – maar ook in het noorden zelf – over het oprichten van een onderzoekscentrum CPPI of een

Woltjer

noordelijk plantaardig onderzoekscentrum.

Wij wilden in de motie die relatie aanbrengen om te voorkomen dat mensen onnodig op straat komen te staan. Dit kan gebeuren als er korte tijd daarna een positieve beslissing wordt genomen over het onderzoekscentrum. Dat werd met de motie beoogd. Ik heb uit de brief van de minister begrepen dat hij hiermee verder op die wijze zal omgaan. Ik houd de minister dan ook aan zijn woord. Ik sluit mij voor het overige aan bij de vragen die collega Cornielje daarover heeft gesteld. Ik wijs er nogmaals op dat het afwijzen van de motie door de regering een uitzondering moet zijn. Ik hoop dat de minister daarmee instemt.

De heer **Ter Veer** (D66): Mijnheer de voorzitter! Grote programma's beginnen gewoonlijk ook met ouvertures. Dit lijkt een ouverturetje voor het grote debat van vanmiddag, want er is hier sprake van een politiek feit: een minister voert een aangenomen motie niet uit. Dat is op zichzelf voldoende reden om er politiek bij stil te staan. Hoe ligt het politieke landschap erbij? Het CDA, de PvdA en de VVD staan tegenover de minister; dus ook de VVD tegenover haar eigen minister. D66 steunt deze minister voluit en met overtuiging. Er waren wel eens periodes dat ministers van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij eerder hun gesprekspartners zochten bij de Christelijke boeren- en tuindersbond en bij de Katholieke Nederlandse boeren- en tuindersbond en dat zij Wageningen iets vonden voor de intellectuelen. Deze minister heeft van het Kenniscentrum Wageningen een centrum gemaakt met nieuw elan. Hij heeft ervoor gekozen een duidelijke herstructurering door te voeren. Om die reden waren en blijven wij het eens met het sluiten van de locatie Haren.

Minister **Van Aartsen**: Voorzitter! De heer Woltjer zegt terecht dat het een uitzondering moet blijven dat de regering moties van de Staten-Generaal niet uitvoert. Dat ben ik geheel met hem eens, maar ik heb zowel in het debat als naderhand in een brief aangegeven dat ik

overwegende bezwaren had tegen onderdeel b van de motie die op 8 oktober van dit jaar is ingediend door de heer Cornielje. Ik heb dat aangegeven in de debatten die wij erover hebben gehad, ook in het plenaire debat, en in de brief die ik heb geschreven.

Ik denk dat het voor de werknemers van AB-DLO na een discussie die zich al ontzaglijk lang heeft voortgesleept, vanaf het jaar 1991, niet goed zou zijn om nu niet door te pakken. Ik heb ook in het plenaire debat aangegeven dat het juist om mensen een nieuwe baan te kunnen geven, van belang is dat je een keer een hoofdstuk afsluit, hoe vervelend dat ook is, en niet eindeloos onhelderheid laat bestaan.

Ik vind dat element b weer terugkeert in de motie-Reitsma en ik heb bezwaren tegen de redenering die hij opbouwt. Dat wil niet zeggen dat ik de opinie niet deel van de heren Woltjer en Cornielje, dat het nodig is om een positieve beweging te maken. Daar heb ik zowel in de brief als in het debat het nodige over gezegd, omdat ik denk dat het heel belangrijk is dat er ook verbindingen ontstaan tussen het Kenniscentrum Wageningen en het CPPI, als dat tot stand komt.

Er zijn overigens veel meer initiatieven in het noorden, zoals het agrarisch kenniscentrum noord en het noordelijk agrarisch innovatiecentrum. Naast de commissie-Langman hebben wij het Regionaal economisch ontwikkelingsperspectief voor Noord-Nederland. Er is overigens ook nog een plan in de maak van het noordelijk landbouwberaad. Daarover zal ik eind januari een gesprek voeren met de NLTO, de FLTO en uiteraard, indien nodig, ook met de bestuurders in het land. Er is dus beweging genoeg in de lijn van het debat en van de brief. Er is perspectief waar ook onzerzijds op in wordt gespeeld, maar wij moeten het hoofdstuk AB-DLO nu afsluiten, hoe vervelend dat ook is.

Ik heb overwegende bezwaren tegen de motie van de heer Reitsma, om niet te zeggen dat ik deze ontraad. Zij grijpt terug op onderdeel b van de heer Cornielje, waar ik ook overwegende bezwaren tegen had, en met mij het gehele kabinet. Ik begrijp dat de heer Reitsma eerst na wil denken over compensatie. Hij zegt dat dit eerst duidelijk moet zijn, voordat AB-DLO wordt gesloten. Dat is nu precies de positie waar de

regering niet in terecht heeft willen komen. Dat staat los van de vraag of het hele noordelijke agrarische complex, juist in de follow-up van Langman en daar waar mogelijk gekoppeld aan ontwikkelingen bij het KCW, een rol kan blijven spelen. Misschien kan ik dat punt het beste behandelen aan de hand van de gerichte vragen van de heer Cornielje.

De heer Cornielje heeft mij gevraagd hoe het zit met het businessplan van het AKN. Ik heb begrepen dat dat businessplan er nog niet is, maar dat het in de loop van de maand januari zal komen. Uiteraard ben ik bereid om dat plan dan met een reactie naar de Kamer te zenden. Wat de huisvesting betreft, wil ik echt enige afstand nemen, omdat ik het belangrijk vind om eerst te weten wat men zich precies voorstelt voordat wij "afdalen" naar deze punten, die op zich niet onbelangrijk zijn, maar die naar mijn oordeel wel details zijn. Er zal inderdaad door het kabinet overleg worden gevoerd met het noorden over het standpunt dat het kabinet wil gaan innemen over het rapport van de commissie-Langman. Dat overleg zal in februari van 1998 plaatsvinden en zal, uiteraard namens het kabinet, worden gevoerd door de staatssecretaris van Economische Zaken, mevrouw Van Dok. Het zal op zich heel interessant zijn om te zien aan welke gedachten en initiatieven op het gebied van landbouw mogelijkerwijs – daar kan ik mij op dit moment helemaal niet op vastleggen – een follow-up kan worden gegeven. Ik heb al gezegd dat er een aantal gedachten en initiatieven zijn; voordien heb ik een gesprek met het agrarische noorden en de bestuurders, indien dat nodig is.

De **voorzitter**: De heer Reitsma popelt reeds geruime tijd om te interrumperen.

De heer **Reitsma** (CDA): Ik had het gevoel dat ik niet tussen die grammofoonplaat door kon komen.

De **voorzitter**: Bij een grammofoonplaat kan dat ook meestal niet.

De heer **Reitsma** (CDA): Mijn vraag is: welke inspanning verricht de minister om die arbeidsplaatsen of andere arbeidsplaatsen in het

Van Aartsen

noorden te houden? Dat is de essentie van mijn motie.

Minister **Van Aartsen**: Er is een sociaal plan gemaakt voor de afvloeiing van de werknemers van AB-DLO. Ik wijs er overigens op dat het niet alleen gaat over de afvloeiing van werknemers in het noorden, maar ook bij Wageningen zelf. In verband met de stichting is het inmiddels één geheel en daar is een sociaal plan voor gemaakt. Er is geen automatische match tussen de medewerkers van AB-DLO en de toekomstige situatie, voorzover die althans al is uitgewerkt. Er zijn immers allerlei ideeën, maar er is geen plan of businessplan voor het AKN en er is geen uitgewerkt plan voor het CPPI. Daar waar er mogelijkheden zijn, zullen wij die uiteraard benutten, maar de regering is niet van zins om in dezen een verplichting op zich te nemen.

De heer **Reitsma** (CDA): Neemt de regering ook geen inspanningsverplichting op zich die zelfs nog ontkoppeld zou kunnen worden van de vraag of wel of niet tot sluiting wordt besloten?

Minister **Van Aartsen**: Er is een inspanningsverplichting om de werknemers van AB-DLO op een goede wijze weer aan werk te helpen en er is een sociaal plan voor de werknemers en de ambtenaren van AB-DLO, maar ik wil voorkomen dat ik dwingende verplichtingen op mij neem in het kader van mogelijke andere ontwikkelingen die nog niet eens concreet gestalte hebben gekregen.

De beraadslaging wordt gesloten.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Regels inzake een stelsel van varkensrechten en een heffing ter zake van het houden van varkens (Wet herstructurering varkenshouderij) (25746).**

(Zie wetgevingsoverleg van 8 december 1997.)

De **voorzitter**: Voordat wij aan het debat beginnen, maak ik een paar korte opmerkingen. Dit agendapunt vormt een zeer zware belasting voor

de agenda van deze drie dagen en het onderwerp heeft reeds veel aandacht gekregen, niet alleen in de media en de organisaties, maar ook in de Kamer zelf, namelijk in een algemeen overleg en in een wetgevingsoverleg met stenografisch verslag. Daarin zijn al veel opvattingen neergelegd. Heden is de afronding, waarbij het nieuwe stuk is de nota van wijziging die door de minister is ingediend.

Er is dus veel voorafgegaan aan dit debat. Hoewel de verleiding om opnieuw te beginnen bij plenaire debatten altijd groot is, verzoek ik de leden om zo efficiënt mogelijk met de tijd om te gaan. De tijd die beschikbaar is, is niet eindeloos. In eerdere debatten waarbij de tijd drong en veel tijd werd gebruikt voor interventies door de collega's, hebben wij het interruptiewezen enigszins aan banden gelegd door per interruptie één vraag te stellen met de mogelijkheid van een aanvullende vraag en af te zien van serie-interrupties met zeven of acht vragen, die het karakter krijgen van een ondervraging. Het zou plezierig zijn als de leden zich hieraan vandaag ook kunnen houden.

De heer **Van der Linden** (CDA): Ik zal mijn uiterste best doen, maar wij hebben ook de plicht om zeer zorgvuldig deze wet te behandelen en dus niet alleen de nota van wijziging. Er staat veel op het spel. Ik heb uw woorden goed begrepen, maar ik wil mij toch niet op voorhand beperkingen opleggen.

De **voorzitter**: Op voorhand hoeft niet. Als het in de loop van het debat kan, is dat ook goed. Zorgvuldigheid moet inderdaad betracht worden, maar die wordt niet altijd het meest gediend door serie-interrupties. Ik heb goede nota genomen van uw intentie om met mijn woorden ernstig rekening te houden.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Voorzitter! Ik zal ook rekening houden met uw woorden en zoveel mogelijk allerlei herhalingen voorkomen. Het lijkt mij wel lastig als u ons bij interrupties strak houdt aan het stellen van maar één vraag, zonder dat wij nog mogen terugkomen.

De **voorzitter**: Nee, dat mag wel. Eén vraag en een aanvullende vraag

mag wel, maar geen serie-interrupties met zes tot tien vragen.

De algemene beraadslaging wordt geopend.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! Volgens Britse en Amerikaanse wetenschappers stamt de mens rechtstreeks af van een soort oervarken. Daar schreef het Agrarisch Dagblad op 27 november over. Ik heb dit bericht opgevat als een extra aanmoediging om het varken van onze tijd met groot respect te behandelen en daarom serieus werk te maken van de herstructurering van de varkenssector.

In dit licht vind ik de terugtocht die minister Van Aartsen en het kabinet hebben gemaakt, onbegrijpelijk. Ik vind het een fikse afzwakking van het wetsvoorstel. Naar mijn mening worden een aantal zaken die wij op korte termijn zouden moeten oplossen, verder naar de toekomst verschoven en onzeker gemaakt.

Het is voor mij een vrij unieke ervaring om in dit debat, als het gaat om de steun die aan het oorspronkelijke kabinetsvoorstel wordt gegeven, in één adem met de fractie van D66 te worden genoemd. Dat is misschien wel goed voor het profiel van GroenLinks, maar ik ben daar niet blij mee. In een eerder overleg heb ik de eerste herstructureringsvoorstellen van dit kabinet al eens als Paars op z'n best gekwalificeerd; het bewijs dat het mogelijk is door overheidsingrijpen een sector aan te passen aan stringenter eisen op het gebied van duurzaamheid en diervriendelijkheid. Maar het begint er nu toch akelig op te lijken dat Paars deze ambitie niet weet waar te maken. Ik vind het ook wel erg zuur dat uitgerekend twee coalitiepartijen, de Partij van de Arbeid en de VVD, het beslissende weerwoord hebben geleverd die het kabinet tot deze stap heeft overgehaald.

De PvdA heeft natuurlijk in verschillende stadia van dit debat voorstellen gedaan aan het kabinet om tot afzwakking te komen. Verleden week hebben wij de heer Huys nog horen betogen, dat hij vond dat wij 10% van de korting op het aantal varkens zouden kunnen schrappen als een bedrijf, een boer, zou voldoen aan 5% via een goed voerspoor en verder via goede